

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius, tel. +370 5 239 1001,
El. paštas zum@zum.lt, <http://www.zum.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188675190

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-07-

Nr.

I

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2023 M. BALANDŽIO 5 D. NUTARIMO NR. 218 „DĖL VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ, SAVIVALDYBIŲ IR KITŲ JURIDINIŲ ASMENŲ, ATSAKINGŲ UŽ LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS 2023–2027 M. STRATEGINIO PLANO ĮGYVENDINIMĄ, PASKYRIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Teikiame pakartotinai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. balandžio 5 d. nutarimo Nr. 218 „Dėl Valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano įgyvendinimą, paskyrimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas). Projektas buvo pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – LRV) 2024 m. gegužės 21 d. (TAIS (24-5433(3))) bei svarstytas LRV tarpinstituciniuose pasitarimuose (toliau – TAP) 2024 m. birželio 11 d. (TAP-24-678) ir liepos 16 d. (TAP-24-678(2)).

I. Sprendžiama problema	1. Nuo 2025 m. sausio 1 d. ūkininkams ir kitiems paramos gavėjams, pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginį planą (toliau – Strateginis planas) gaunantiems tiesiogines išmokas pagal Reglamento (ES) Nr. 2021/2115 ¹ II skyrių arba metines išmokas pagal šio reglamento 70, 71 ir 72 straipsnius, turi būti skiriama administracinė nuobauda (išmokų sumažinimas arba neskylimas), jei jie nesilaiko reikalavimų, susijusių su taikytinomis darbo ir įdarbinimo sąlygomis arba darbdavių pareigomis pagal Reglamento (ES) Nr. 2021/2115 IV priede nurodytus teisės aktus (Direktyva 2019/1152 ² , Direktyva 89/391/EEB ³ , Direktyva 2009/104/EB ⁴).
-------------------------	---

¹ 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013.

² 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1152 dėl skaidrių ir nuspėjamų darbo sąlygų Europos Sąjungoje.

³ 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo.

⁴ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/104/EB dėl būtiniausių darbo įrenginių naudojimui taikomų darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų (antroji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje).

	<p>Pagal socialinių paramos sąlygų modelį turi būti pasitelkiama valstybėje narėje veikianti darbo teisės ir darbuotojų saugos kontrolės sistema, t. y. Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA), kaip pagrindinė Strateginio plano intervencinių priemonių kontrolės institucija, turi gauti visą reikalingą informaciją iš kompetentingų institucijų apie Strateginio plano paramos gavėjų padarytus nusižengimus ar nusikalstamas veikas, susijusias su socialinėmis paramos sąlygomis. NMA neturi imtis aktyvių kontrolės veiksmų, susijusių su socialinių paramos sąlygų užtikrinimu.</p> <p>Gavusi informaciją apie ūkio subjektus, kuriems nustatytas socialinių paramos sąlygų pažeidimas, NMA apskaičiuos sankcijos už socialinių paramos sąlygų nesilaikymą dydį ir juo sumažins išmokų, kurioms taikomi socialinių paramos sąlygų reikalavimai, bendrą sumą.</p> <p>2. Siekiant optimizuoti institucijų atliekamas funkcijas, Strateginio plano intervencinės priemonės „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“ patikrų atlikimas perduotas Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai (toliau – VMVT), todėl nutarime buvo nustatyta, kad VMVT atlieka ūkinių gyvūnų ženklinimo ir registravimo patikras, tačiau šios patikros neužtikrina, jog bus patikrinti visi šioje intervencinėje priemonėje numatyti reikalavimai.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>1. Projektu siekiama nustatyti atsakingas institucijas, kurios NMA teiks duomenis apie socialinių paramos sąlygų pažeidimus.</p> <p>Strateginio plano intervencinėms priemonėms taikomas socialinės paramos sąlygas sudaro darbo ir įdarbinimo sąlygos bei darbdavių pareigos, susijusios su darbuotojų sveikata ir sauga. Atsakomybė fiziniams ir juridiniams asmenims už darbo ir įdarbinimo sąlygų bei darbdavių pareigų, susijusių su darbuotojų sveikata ir sauga, pažeidimus taikoma pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 47¹ str., 95, 96, 97 straipsnius, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 56 ir 58 straipsnius ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 176 straipsnį.</p> <p>Minėtų pažeidimų kontrolę atlieka Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI). Taip pat nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo kontrolę vykdo Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir policija.</p> <p>Duomenys apie Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso straipsnių pažeidimus kaupiami Administracinių nusižengimų registre, kurį tvarko Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – IRD). Šiame registre kaupiami duomenys ir apie Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo pažeidimus. Dėl neparengtų informacinių sistemų sąsajų kol kas VDI nepateikia visų duomenų. Planuojama, kad visi duomenys apie šio įstatymo pažeidimus registre bus pradėti kaupti iki 2025 m. sausio 1 d.</p> <p>Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registre, kurio tvarkytojas yra IRD, kaupiami duomenys apie nusikalstamas veikas, padarytas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą.</p>

	<p>Patvirtinus Projektą, NMA papildys Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos asmens duomenų tvarkymo taisyklės, patvirtintas Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. BR1-251 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos asmens duomenų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, ir Duomenų subjekto teisių įgyvendinimo Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos taisyklės, patvirtintas Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2017 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. BR1-64 „Dėl Duomenų subjekto teisių įgyvendinimo Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos taisyklių patvirtinimo“, nuostatomis dėl Projekte numatytų gauti asmens duomenų tvarkymo.</p> <p>Projekte nenurodomi konkretūs Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso straipsniai, siekiant sumažinti šio teisės akto keitimo poreikį, nes kodeksų bei įstatymų straipsniai gali būti keičiami ateityje; taip pat, atsižvelgiant į tai, kad socialinių paramos sąlygų mechanizmas yra naujas Lietuvai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms, yra tikėtinas ir socialinių paramos sąlygų pokytis. Tarpinstituciniame NMA ir IRD susitarime dėl duomenų teikimo bus detalai nustatyta, kokie duomenys, kokiomis apimtimis ir kokiais būdais bus teikiami NMA. NMA sisteminių pokyčių neplanuoja, todėl papildomų lėšų nereikės.</p> <p>2. Tam, kad būtų patikrinami visi intervencinės priemonės reikalavimai, siūloma patikslinti nutarimo 1.5.7 papunktį, nustatant, kad VMVT atlieka Strateginio plano intervencinės priemonės „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“ patikras, kadangi gali būti ir nuotolinės patikros. Atliekant patikras, be ženklinimo ir registravimo reikalavimų, reikia patikrinti šiuos reikalavimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir (ar) naminių paukščių pavadinimą; - Deklaruotų nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir (ar) naminių paukščių skaičių; - Rastų vietoje / nustatytų nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir (ar) naminių paukščių skaičių; - Retų veislių gyvulių ir (arba) paukščių (rastų vietoje / nustatytų) skaičiaus, nurodyto paramos paraiškoje / kasmetiniame prašyme, ir įsipareigoto išlaikyti skaičiaus atitiktį. <p>Paminėtina, kad patikros yra atidžiai nagrinėjamos ir Europos Komisijos atvykstančio audito. Atsižvelgiant į tai, palikti Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencinės priemonės „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“ įgyvendinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. 3D-280 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencinės priemonės „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), dabar esančių nuostatų, kad bus</p>
--	--

	tikrinamas tik ženklėjimas ir registravimas, negalima. Atitinkamai, kai bus pakeistos nutarimo nuostatos, bus patikslintos ir Taisyklės. Patikrų apimtys padidės nežymiai. Dėl to nereikės papildomų pareigybių. NMA geranoriškai pasidalijo su VMVT savo turimu ir naudojamu patikrų vietoje klausimynu, kuris buvo naudojamas iki šiol patikrų vietoje metu, su visais galimais klausimais ir paaiškinimais.
III. Priemonių kaštai	Papildomų lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Paskiriant atsakingas institucijas ir aiškiai nustatant jų funkcijas, bus užtikrinamas tinkamas Strateginio plano įgyvendinimas, surenkami reikalingi duomenys, pasirengiama intervencinių priemonių įgyvendinimui ir administravimui.

Nutarimo projektas 2024 m. balandžio 2—16 d. Nr. 24-5433 derintas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Teisės aktų projektų registravimo posistemėje. Projektui pastabų pateikė IRD, VDI, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – TM) ir VMVT.

Į IRD ir VDI pateiktas pastabas atsižvelgta. Į 7 iš 8 TM pastabas atsižvelgta, atitikties lentelė su TM suderinta darbo tvarka; į 1 TM pastabą atsižvelgta iš dalies, šiame rašte, derinimo lentelėje bei atitikties lentelėje nurodyta, kur bus nustatytos IRD teikiamos informacijos NMA detalės, apie kurias nurodoma pastaboje. Į VMVT pastabas neatsižvelgta. Paminėtina, kad klausimas dėl LRV nutarimo 1.5.7 papunkčio pakeitimo buvo svarstomas 2024 m. vasario 7 d. Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano intervencinių priemonių – tiesioginių išmokų įgyvendinimo taisyklių darbo grupės, sudarytos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 3D-593 „Dėl darbo grupės sudarymo“, posėdžio metu (Protokolas 2024-02-15 Nr. 8D-71 (5.50E), kuriame nutarta: „Parengti Nutarimo Nr. 218 1.5.7 papunkčio pakeitimą, kad patikras vietoje atlieka VMVT: „1.5.7. nuo 2024 m. sausio 1 d. už Nacionalinės mokėjimo agentūros atrinktų ūkio subjektų, siekiančių paramos pagal Strateginio plano kaimo plėtros intervencinės priemonę „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“ ~~patikrų vietoje dėl atitikties žemės ūkio ministro patvirtintiems ūkinių gyvūnų ženklėjimo ir registravimo reikalavimams atlikimą patikrų vietoje atlikimą~~ ir informacijos pateikimą Žemės ūkio duomenų centrui;“. Vėlesnių neformalių nuotolinių ŽŪM, NMA, VMVT ir VĮ Žemės ūkio duomenų centro (toliau – ŽŪDC) darbo susitikimų balandžio 4 d., balandžio 11 d. ir balandžio 29 d. metu taip pat buvo svarstoma, kad visas patikras vietoje atlieka VMVT, ką anksčiau atlikdavo NMA. Minėtuose susitikimuose bendro sutarimo su VMVT nepavyko rasti, todėl buvo teikiamas nutarimo projektas. Be to, pareiškėjams labai svarbu, kad jie būtų tikrinami vienos institucijos. Pažymėtina, kad šiuo nutarimu jau yra deleguotos funkcijos VMVT dėl visų kitų Strateginio plano intervencinių priemonių, susijusių su parama už ūkinius gyvūnus, patikromis. Taip pat paminėtina, kad perduodant funkcijas VMVT, buvo atiduota jos prigimtinė funkcija dėl ūkinių gyvūnų tikrinimo, tačiau pagal priemonę „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“ parama mokama ir už tam tikras veisles, kaip vištinės žąsys ar Lietuvos tamsiosios bitės, kurios nėra ženklinamos. Todėl, vadovaujantis dabar galiojančiu nutarimu, VMVT galėtų jų netikrinti ir tokiu atveju nebūtų atliekama išsami patikra. Siekiant išvengti ateityje galimai kilsiančių problemų bei atsižvelgiant į tai, kad priemonė yra audituojama ir tikrinama EK, būtina nutarime patikslinti VMVT funkciją. Tuo pačiu bus mažinama administracinė našta (patikrų ir administruojančių institucijų skaičius) paramos gavėjui bei taupomos valstybės lėšos.

Projektas buvo svarstytas 2024 m. birželio 11 d. TAP (2024-06-11 TAP protokolą Nr. 24), kuriame dėl teikiamo pirmo siūlymo (dėl institucijos, teikiančios informaciją NMA apie paramos gavėjus, kurie nesilaiko socialinių sąlygų reikalavimų) pastabų nebuvo, tačiau projektą pasiūlyta patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės redakcinio pobūdžio pastabas (2024-06-03 išvada Nr. NV-1449), dar kartą apsvastyti su VMVT dėl patikrų vietoje išplėtimo apimties ir pakartotinai svarstyti TAP. Teiktas pakartotinis projektas (svarstytas TAP 2024-07-16) buvo patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės redakcinio pobūdžio pastabas. 2024 m. birželio 18 d. įvyko tarpinstitucinės patikrų koordinavimo darbo grupės posėdis (2024-06-27 protokolą Nr. 8D-281 (5.50 E)), kuriame dalyvavo ŽŪM, VMVT ir NMA atstovai. Buvo sutarta, kad atsižvelgiant į jau atliekamas patikras, tiksliau būtų atsisakyti žodžio „vietoje“, kadangi patikrų detalės nurodomos kituose teisės aktuose ir dalis duomenų tikrinami nuotoliniu būdu, tačiau VMVT atstovai vis tik nerimavo dėl siūlomos išbraukti nuorodos į įsakymą, kuriame nustatomos ženklavimo ir registravimo taisyklės, ir į tai, kad turi būti tikrinami šiose taisyklėse nustatyti reikalavimai. Šis įsakymas neapima visų patikros funkcijų, todėl jį palikus išliktų teisinė neatitiktis realiai vykdomoms VMVT patikroms. Todėl priimtas sprendimas, kad paliekamas pirmas pateiktas projekto siūlymas dėl 1.5.7 papunkčio keitimo, papildomai išbraukiant žodį „vietoje“. Šis Projektas teikiamas po 2024 m. liepos 16 d. vykusio TAP. Pažymėtina, kad šiuo teikimu patikslinami nutarimo keitimo 1.3 ir 1.4 papunkčiai. Apie šiuos patikslinimus buvo informuota 2024-07-16 TAP bei patikslinimai suderinti su IRD ir TM darbo tvarka. Taip pat, atsižvelgiant į šiame TAP išsakytas abejones dėl VMVT funkcijų, ministerija teikia patikslintą 1.5.7 papunkčio formuluotę, suderintą su VMVT darbo tvarka, kurioje papildytos VMVT funkcijos dėl patikrų pagal priemonę.

Paaikškinimai dėl pastabų, į kurias buvo atsižvelgta iš dalies arba neatsižvelgta, pateikti derinimo pažymoje. Atsižvelgiant į tai, kad anksčiau minėtame posėdyje nebuvo siūloma aptarti antros VMVT pastabos, į kurią neatsižvelgta, laikoma, kad ši pastaba neaktuali.

Projektui pastabų neturėjo Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, ŽŪDC, NMA.

Nutarimo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV–72 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Projektu įgyvendinamos 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2116 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013, nuostatos.

Nutarimo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Priėmus Nutarimo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Nutarimo projekte nėra naujai apibrėžiamų sąvokų ar jas įvardijančių terminų, kuriuos būtina įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Europos Sąjungos reikalų ir paramos politikos departamento (direktorė Jurgita Stakėnienė, tel. (+370 5) 2391 020, el. p. Jurgita.Stakeniene@zum.lt) Europos Sąjungos paramos programų stebėsenos ir vertinimo skyriaus

(vedėja Jurgita Pugačiauskaitė-Butrimienė, tel. (+370 5) 2398 464, el. p. Jurgita.Butrimiene@zum.lt)
patarėja Alma Rasimienė, tel. (+370 5) 239 8418, el. p. Alma.Rasimiene@zum.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 2 lapai.
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.
3. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.
4. Atitikties lentelė, 3 lapai.
5. Derinimo pažyma, 4 lapai.
6. Institucijų atsakymai dėl nutarimo projekto, 17 lapų.

Laikinai einantis žemės ūkio ministro pareigas

Kęstutis Navickas

Alma Rasimienė, tel. (+370 5) 239 8418, el. p. alma.rasimiene@zum.lt